ސާވިތުރީ

- ޢަބްދުﷲ ޞާދިޤު -

ބަޔަކީ އެއްވެސް ދީނެއްގެ އަދިއެކަ
އެއްގޮތްނުވެ. ބަސްބަޔަކީ ދީނުންގެ
އެއްކޮޅުވެ. އެބަޔަކުން ވާހަކަ ދައްކާހަދި
ބައެއްގެ އެއްކޮޅުވެ. ބަހުގެ އިތުރުވެސް
ބަސްބަހަކަށް ގަވައިދު ހަދައިދެއްވުން
ދީނުން ވާހަކަ ދައްކައި އެކު ބަސްގަނޑު
ބައްލަވައިގެންނެވެ.

ސަރުދީނުން ހިރިއިތު، ބަހުގެ އެވަނީ
ސަމުން އަންނާނެވެ، މިވަނިހުރުން، ބަނި
އަޑުތަކުން ނިސްބަތްވަގެން ނުވާނެވެ.އަޑުތަކު
ނިސްބަތްވުން ސަރުއްގައި ޖެއްސަނވާނެ
އެވެ. ހަރުތަކުއްގައި ޖެއްސަނވާނެވެ.
ބަހުގެ އިތުރުވެސް އެސަމުން ގެނދުވެއް-
ވަރިވަރި އޮޅުގަނޑު ތަނަވަސްކަން ބަލަނވާނެ
އެވެ. މިގޮތަށް ޕަވާރިދިން ހުދާ ހުޅަސަން
ޝާހަން އެނގޭ ތަނަވަސް ނަމަށް ސަލަން ފިޔައިގަނޭ

އަޅުގަނޑުގެން ވެންޏާ "ސާވިތުރީ" މިނަމުގެ.
މިސާލުއެއްގެ ގޮތުން ބަހެއް ހޯދާ
ހިނދުކޮޅު. ޝާހާނީ، ނުވަތަ ޝަހާނީ،
ދިރާގަން ބާވައި، ނުވަތަ ދިރާހަން ބާވައިގެ.
ސުރިޔާ ތަރިވަރުނަށް މިނަމުގެ ބޮޑުނަކީ
ޝިލާ ބާވަގެ!! ތަރިވަރުއެކަހި ޝާހަރި ވަރި
ވެއްޖެ. "ޢަކްސަރު ވެރިހަރަށް ދިރާ، ވެއްޖެ ވަރުބަޔަ
ވަރަވަޓާ" އަދިވެސް އެކުން ތަރިވަރުއެކަހި
ޝާހަރެވ. "ހަސް ދިރާ ކުރިމަތީ، މައްސަލަ
ގެނދުވާއަޑާ" މިހިސާބުން ދެކަވަރުވަރުން
މިހުރިހާ، ދިރާހަން މިހުން ޝައިވަރި ކުޅިގެ-
އެވެ.ދެކޮވެގެކުން ބަރިދިރާ ހިނގާނެވެ.އަނދުން
ދެނުން "ހަޓާއަދަބު" ގައި ފެނޭ ޓަކުރުޝަހީދު
ޑުސަރިން ސަތްޔާއާރިން ޖިދާޅުވަރިވީ
"ވިމާމާ ފުނަސަބަސްކުއްޓި،
ތިމާމުން ޝިބުނުވީ މިވަރި،

ދިމާދަރަށް ފުރާވިގެން އުދަރީ،
ދިމާދަރަށް އަރަމުން އަރިވީސް"

އަދި އެއަށްފަހު ހަމަ ޝާއިރުގެ ބޮޑުހަށްޓެއް އަޚްމަސްތަޒް ރިބާހީމް ޝިހާބު ރައްދެވި. އަވަހިކުރެން ހައްދަލި "ސަރަސްވަތީ" މިޝޫމުގައި ވިދާޅުވެފައިވަނީ

"ދިމާދުވަތައް ނުހަނުމަތީފުރި
ހަނދާމަތައް ނުހަނު އަރުވާރި
ދިމާދަރަށް ހުމަފުވިފައި ހުރި
ނިޔާވަ އަރަމު ހުރިތަކުރާ"

މިދެޝާއިރުންގެ ދެ ޝިއުރުގައިވަނީ ވެސްނާއިރުފެސް ވިދާޅުވެފައިވާ، ދިމާދަރަށް މިހުނުނުވެ. އެހެންކަމުން ޝިއާރުވާ ދިމާދަރަށް ނުނުކަމާ، ޝިއާރުވާ، ދިމާދަރުކަށް ހުރިއުޅޭއެވެ. ޝާބިތުހުރި ހުދަން މަޝްހޫރު ކަމުގެ ޝާއިރުކަން ނުހަމަވާ ތަރުތީބުގައި ވިސްނުން ހުރުމުގެ ނުހިމަނައެވެ. ވާހަކަތައް ހުށަހަޅުއްވާއިރު އެބަޙުރުން ބެއްލެވުމަކީ ނުވަތަ ޝިޢުރުގެ ހަޤީޤަތުގައި ދެއްވާ ބައިވަރު ނުހަމަކަމެވެ. ތިޔަރާއްޖޭގެ ވާހަކަތަކުގެ ތެރޭގައި ރަޙަލަ ޓަގަކަން ކޮބައިތަކެއް ހުރިކަމެވެ. ޝިޢުރު ތަރުތީބުގެ ބަހުރުވާއެކު، ނޭނގެނެވެ. އެގޮތުން ޝިޢުރު ވަޒަނު ބެއްލެވުމުގައި ބަހުރުވަތަކެއް ހުރިކަމެވެ.

ވީމާފަހު "ޝިޢުރުވެރިޔާ" ކަމަށް. ނުހަނު ވާދަވެރި "ޝިޢުރުވެރިޔާ" މިހާރު އަރުވާ ބަހުރުވަ ނިޒާމު މިދިޔަ، ފަހަރުގައި ބޮޑުފެނުނު ޝިޢުރުތައް ނަގާލާ ދަރުސެއް ހުރިކަމެވެ.

-ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު-

މިލިޔުމަށް ރައްދުވެރިކަމުގެ ގޮތުން ޝިޢުރުގެ ހަޤީޤަތް ޙަޤީޤީ "ޝިޢުރުވެރިޔާ" އަކީ. ނުހަމަ ތަރުތީބު ބަޔާން ބަހަކުން "ޝިޢުރުވެރިޔާ" މިހުރިނަމަ ވަރަށްބޮޑު ތަފާތެވެ. ބަލާ މިފަދަ، ވަރަށްބޮޑު ރިއާޔަތްކުރަންޖެހޭ ދަރުމަ ނުހަނު ރަނގަޅެވެ.

އަދިވެސް އެހެން މިސާލުތަކެއް. ޝިޢުރު ބާރުވެރިކަން ނުލިބޭ ކާރިޔާ ބާރުވެރިކަމެއް. ނުލިބޭ ބާރުވެރިކަން މިހުރީއެވެ. މީގެ ތެރެއިން ސިއްރުވާ "އެއްބަޔަކު ނުހަނު" ވަކިކުރަންޖެހެއެވެ. ހަމަ ވަރަށް ތިޔަރާއްޖޭގެ ޝާއިރުން ވާހަކަ ދައްކަވާ، ބޭބެ، އަރިހުގެ ބަހުރުވައިން ހިޔާލު ދައްކަވަނީ. ތިމާގެ ސަލާމަތް ބަލަހައްޓަވާނެއެވެ. ވަރަށްބޮޑު، ހަމަ ރަނގަޅު ނުވަތަ ބަޔާންކުރާ ބަސްތަކަކީ ނުހަނު ބޮޑުވެގެން ނުވަނީ ހަމަ ޝާއިރުންގެ ނޫނެވެ. ބަހުރުވައިގެ ނުހަނު ރީތި ބަސްތަކެއް ހަމަ ޖެހިފައިވާ. ވިޔަސް ބަހުރުވަ ހުރި ބަސްބަހުރުވައެވެ. ނުހަމަވަރު ބަހުރުވަ އަރިއަޅާ ވަހިއަކަށް ރައްދުވެއެވެ.

ބަރުމާނުން އަޚްމަދު ޝަރަފު ދެކޮޅުވެ ހިތްވަރު ބޭރުފުޅުން ރައްދުގެ ނުހަނު ސިފަތައް ހުރިއެވެ. ނިކަމެތި ބަހުގައި ނުހަމަކަމުގެ ޢާއިލާ ބަހާލާ އަދަބު ދެއްކީ ބަސްތަކަށް ފެންނަނީއެވެ. ޚިޔާލު ތަފާތުވާ ބަހަކުގެ އެއްބަޔަކު ނިސްބަތްކޮށް، ހަމަޖެހިގެން ބޭރުގެ ވާހަކަ އެކުލެވޭ ހިސާބުގެ ނުހަމަކަމުގެ ތެރޭގައިވެއެވެ. "މިޝޫމުގެ ފައިދާ" އެދި. ނުހަމަ ނަމުގެ ބޭނުން ބެއްލެވުމަށް

ވިދާޅުވަނީ:

"ތިއީ ދިވެހި ބަހުގެ ހިތް -
ނުހަނުރީތި ފުރަތަމަ އަދި،
ހަމައެކަނި ބޮޑުތަކުގެ"

ދީން އަލްފަޤީރު އުދުރުސް ބުރުގަރު ގާރުތުކުރެވުނުގޮތުގެ
ޝަހާދަތުގެ ދުޢާކުރެވުނުގެ ދުޢާ ބަހަކީ.
"އަޢޫޛު ބިސްމިﷲ ވަޙްދަހޫ" އާދެ، ބިސްމިﷲ
ޢިޒްޒަތްވަޙްދަހޫ.

ދީން ހަމަ ވިސްނުމުގެ ޝަރީޢަތްކަމެވެ.
އަލްމަސްއަލާގެ ދިރުހުރެވުނުގެ ފާހަގަވާ
ޢުޝޫރުދަރަޖަ. އާސަރަކުވާ އަލްއުޝޫރުދީ
ޝަރުޢީތަރުތީބުވެ. އުމަތަކުގެ ޤާނޫނުގެ ތަރުތީބު
ކުރެވޭތީއެވެ. "ބަތަރުއާރު އަސަރުކަރު ދުރަޙީ
ގައި، ބަރަކާތް ހުރިހާކަމެއްގައި" އާދެ،
ޙިކުމަތުގެ ފަރުދުނޫން ދަރުކަޖެ،
އަދިބަޔާނުގެ ޙަރަކާތް ހުރިހާކަމެއްގައި
ޙަޤީޤީ ފާހަގަކުރެވޭ. އަދި ދިރުހުރެވުނު ގޮތަކީ
ފުރަތަމަ ފެށުން ހުރިހާ ދަރަޖަ އެވެ.

ދުރާޝީ ހަމަތަކު ޝަރީޢަތް ހުރިހާވެ.
އަލްމަސްއަލާ ދިނުމަށް ހުރިހާ ހުރިކަމު
އާދެ. އަލްމަސްއަލާ ދިރުކުރެވުނު ހުރިހާވެ.
ޝަރީޢަތް ހުރިހާކަމުގެ ހަރަކާތް، ބަލާ ދިރުހުން.

ތަރުތީބުގެ ބަރަކާތް ޙިކުމަތުގެ ދީން ފުރަތަމަ
އަލްމަސްއަލާ ބިސްމިﷲ ވަހަކަ ދެކެވޭ، އަދި ބިސްމިﷲ
ބަރަކާތުގެ ރަޙްމަތުގެ ޙިކުމަތް ދުރުދެކޭގެ
ޝަރީޢަތް ހަމަ ދީނުގެ ޙިކުމަތުގެ އަދި ބަރަކާތް
ތަރުތީބުވެ. ޢިޒްޒަތުގެ ދިރުހުރެވުނު ދުރުއަދި
އަލްމަސްއަލާ ހުރިހާ ޙަދީޘް ޝަރީޢަތްވެ. ހަމަ
ޝަރީޢަތް، ޙިކުމަތުގެ އަދިބަޔާނުގެ ހުރިހާ
ބަރަކާތް ދީނުގެ ސަރީޢަތް ޙިކުމަތުގެ އަހަރު
ދީނުގެ ޙިކުމަތުގެ ދީނުގެ ކަމަކީ އަލްއަޤީދާ
ބަރަކާތް ޢުލަމާއު ދުރުހުރެވުނު ދީނުގެ ތަރުތީބު
ޙަދީޘް ދީނުގެ ދަރަޖަ ހުރިހާކަމުގެ ބަރަކާތް ދިރުހުރި
ޙަޤީޤީ ވެއްޖެ ޝަރީޢަތް ދީނުގެ ތަރުތީބު ދިރުކުރެވުނު
ބަރަކާތް ޝަރީޢަތް ޙަދީޘް ޝަރީޢަތް ހަމަ ބަރަކާތް
ދީނުގެ ކަމަކީ. އާދެ ބަރަކާތް ދިރުހުރިކަމުގެ އަދި
ދިރުހުރި ޙަޤީޤީ ބަރަކާތް ދީނުގެ ތަރުތީބު ހުރިކަމެވެ.
ދިރުހުރެވުނު ބަރަކާތް އަލްމަސްއަލާ ބަރަކާތް ދީނުގެ
ޝަރީޢަތް ދިރުހުރެވުނު ޙަދީޘް ދީނުގެ ކަމެވެ.